

DECYZJE

DECYZJA KOMISJI

z dnia 15 grudnia 2009 r.

w sprawie pomocy państwa, której Niemcy udzieliły w związku z określonymi świadczeniami bawarskiego Stowarzyszenia na rzecz Zdrowia Zwierząt (C 24/06 (ex NN 75/2000))

(notyfikowana jako dokument nr C(2009) 9954)

(Jedynie tekst w języku niemieckim jest autentyczny)

(2010/178/UE)

KOMISJA EUROPEJSKA,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 108 ust. 2 akapit pierwszy,

po wezwaniu zainteresowanych stron do przedstawienia uwag zgodnie z przywołanym artykułem i uwzględniając otrzymane odpowiedzi,

a także mając na uwadze, co następuje:

I. PROCEDURA

- (1) W piśmie z dnia 21 lutego 2000 r. Komisja otrzymała skargę dotyczącą środków realizowanych przez bawarskie Stowarzyszenie na rzecz Zdrowia Zwierząt (Tiergesundheitsdienst Bayern, „TGD”). Następnie autor skargi przekazał kolejne pisma odnoszące się do tej samej skargi. Program pomocy został zarejestrowany pod numerem NN 75/00.
- (2) Komisja skierowała do władz niemieckich szereg pism odnoszących się do przedmiotowej skargi. W odpowiedzi na powyższe pisma władze niemieckie przekazały informacje pismami z dnia 4 lipca 2000 r., 22 grudnia 2000 r., 22 listopada 2002 r., 10 kwietnia 2003 r., 1 grudnia 2003 r. oraz 27 czerwca 2005 r. W dniu 17 lipca 2003 r. odbyło się spotkanie z udziałem przedstawicieli władz niemieckich.
- (3) Przedmiotowe środki były stosowane od 1974 r. Mimo złożenia wniosku nie otrzymano dowodów na zgłoszenie środka. W związku z tym środek pomocy został przeniesiony do rejestru niezgłoszonej pomocy.
- (4) Pismem z dnia 7 lipca 2006 r. Komisja poinformowała władze niemieckie o decyzji w sprawie wszczęcia postępowania dotyczącego pomocy państwa zgodnie z art. 108 ust. 2 TFUE ⁽¹⁾.

⁽¹⁾ Z dniem 1 grudnia 2009 r. w miejsce art. 87 oraz 88 Traktatu WE stosuje się art. 107 oraz 108 TFUE. Artykuł 87 i 88 Traktatu WE oraz art. 107 i 108 TFUE są w zasadzie identyczne. W stosownych przypadkach odniesienie do art. 107 i 108 TFUE należy traktować jako odniesienie do art. 87 i 88 Traktatu WE.

- (5) Decyzja Komisji w sprawie wszczęcia postępowania została opublikowana w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej* ⁽²⁾. Komisja wezwała zainteresowane strony do przedstawienia uwag.
- (6) Pismami z dnia 30 października 2006 r., 2 listopada 2006 r. oraz 7 listopada 2006 r. Komisja otrzymała uwagi zainteresowanych stron.
- (7) Władze niemieckie przekazały swoje uwagi pismami z dnia 6 listopada 2006 r., 22 stycznia 2007 r., 25 lipca 2008 r. oraz 9 lutego 2009 r.

II. OPIS ŚRODKA POMOCY

- (8) Przedmiotowy środek był stosowany zgodnie z art. 14 ust. 1 ustawy w sprawie pomocy dla rolnictwa w Bawarii (Gesetz zur Förderung der bayerischen Landwirtschaft („LwFöG“)).
- (9) Celem środka jest zagwarantowanie i poprawa stanu higieny środków spożywczych pochodzących od zwierząt.
- (10) Beneficjentami środka są rolnicy oraz rybacy (obie grupy są poniżej zwane łącznie rolnikami).
- (11) Ponadto beneficjentem pomocy jest Stowarzyszenie na rzecz Zdrowia Zwierząt (Tiergesundheitsdienst Bayern („TGD“)).
- (12) Środek jest finansowany z budżetu kraju związkowego Bawaria oraz z budżetu Bayerische Tierseuchenkasse („BTSK“).
- (13) Środki przyznane na rzecz rolników są wprowadzane określane mianem „ogólnych środków”, ale ich beneficjentem są wyłącznie rolnicy prowadzący działalność na terenie Bawarii. Ponadto, jak wynika z informacji przekazanych przez władze niemieckie, przedmiotowe środki mają szczególny charakter i są środkami o charakterze wyłącznie zapobiegawczym, stosowanymi w sektorach produkcji mleka i mięsa oraz sektorach hodowli trzody

⁽²⁾ Dz.U. C 244 z 11.10.2006, s. 15.

- chlewnej, drobiu, owiec i ryb. W ramach przedmiotowego środka zwierzęta gospodarskie są poddawane kontroli według określonego planu, uwzględniającego szczególne zagrożenia związane z możliwością wystąpienia chorób zwierząt oraz kryteria zapobiegania tym chorobom i ich zwalczania. Ponadto władze niemieckie poinformowały, że wsparcie dotyczy wyłącznie tych środków realizowanych w interesie ogólnym, które wykraczają poza przepisy prawa obowiązujące zwykle w odniesieniu do rolników indywidualnych (pismo z dnia 6 listopada 2006 r., s. 4).
- (14) W odniesieniu do gospodarstw rolnych stosuje się następujące środki: prowadzenie stałej kontroli przy pomocy testów i/lub badań profilaktycznych, pobieranie próbek oraz prowadzenie badań, m.in. laboratoryjnych i seryjnych, udzielanie porad weterynaryjnych, opracowywanie planów w zakresie profilaktyki i/lub zwalczania chorób oraz opracowywanie programów szczepień.
- (15) Władze niemieckie twierdzą, iż środki określone w motywie 14 stanowią podstawę do realizacji środków doradczych dla rolników w zakresie działań profilaktycznych oraz leczenia weterynaryjnego. Władze niemieckie twierdzą ponadto, że świadczenia oferowane zwykle przez miejscowych lekarzy weterynarii (np. leczenie produktami leczniczymi lub szczepienia ochronne) nie zaliczają się do „ogólnych działań”.
- (16) „Ogólne środki” są realizowane na rzecz rolników nieodpłatnie. Rolnicy nie mogą jednak wnioskować o wdrożenie tego rodzaju środków, lecz są one podejmowane z inicjatywy TGD.
- (17) Kraj związkowy Bawaria dokonuje zwrotu kosztów poniesionych przez TGD w związku z realizacją przedmiotowych działań. Zgodnie z art. 14 ust. 1 zdanie drugie LwFöG „świadczenia państwowe są przyznawane w wysokości 50 % niezbędnych nakładów”.
- (18) Zwrot pozostałej części kosztów osobowych i rzeczowych ponoszonych przez TGD jest dokonywany z innych zasobów państwowych, mianowicie ze środków BTSK (zob. sprawy dotyczące pomocy państwa NN 23/07, N 426/03 oraz N 81/04). Łącznie zwrot dotyczy do 100 % poniesionych kosztów.
- (19) Na rzecz TGD realizowane są poniżej wymienione świadczenia.
- (20) Z brzmienia LwFöG wynika, że TGD otrzymuje z zasobów państwowych zwrot jedynie połowy „niezbędnych nakładów”. Jednakże zgodnie z informacjami przekazanymi przez władze niemieckie istnieje w rzeczywistości możliwość uzyskania zwrotu 100 % poniesionych kosztów.
- (21) Pomoc na rzecz TGD jest przyznawana od 1974 r. Zgodnie z art. 15 ust. 1 rozporządzenia Rady (WE) nr 659/1999 z dnia 22 marca 1999 r. ustanawiającego szczegółowe zasady stosowania art. 93 Traktatu⁽¹⁾ uprawnienia Komisji do żądania zwrotu pomocy są ograniczone do 10 lat. Komisja wszczęła postępowanie wyjaśniające w roku 2000. W związku z powyższym okres dziesięciu lat, o którym mowa w art. 15 ust. 2 rozporządzenia Rady (WE) nr 659/1999, sięga do roku 1990 r. Dlatego też rezygnuje się z dalszego badania pomocy wypłaconej przed tym okresem.
- (22) Zawarte w załączniku dane budżetowe, przekazane przez władze niemieckie, odnoszą się zatem jedynie do środków przyznanych na rzecz TGD w związku z wykonywaniem zobowiązań z tytułu świadczenia usług publicznych w latach 1990–2008.
- Powody wszczęcia formalnego postępowania wyjaśniającego i jego zakres*
- (23) Po wstępnym zbadaniu sprawy nie było jasne, czy przyznanie środków budżetowych oraz pomoc ze strony BTSK spowodowały przewagę konkurencyjną TGD.
- (24) Autor skargi stwierdził ponadto, że niektóre usługi o charakterze kliniczno-diagnostycznym oraz terapeutycznym (leczniczym), świadczone przez lekarzy weterynarii zatrudnionych przez TGD, są do 90 % tańsze niż rzeczywiste koszty realizacji tego rodzaju świadczeń. Zdaniem autora skargi TGD prowadzi w tym zakresie działalność o charakterze zarobkowym.
- (25) W opinii autora skargi jest to możliwe wyłącznie z uwagi na fakt, iż TGD otrzymuje subwencje przeznaczone na realizację „ogólnych działań” i w ten sposób może oferować usługi o charakterze kliniczno-diagnostycznym oraz terapeutycznym po cenie znacznie niższej niż wolno praktykujący lekarze weterynarii, pozbawieni tego rodzaju subwencji. Ponadto autor skargi zwraca uwagę na fakt, że lekarze weterynarii zatrudnieni na miejscu przez TGD dysponują korzystną możliwością zawarcia umowy i nie muszą ponosić koszty podróży.
- (26) Zgodnie z zawiadomieniem Komisji w sprawie ustalania zasad stosowanych do oceny pomocy państwa niezgodnej z prawem⁽²⁾ Komisja bada zgodność bezprawnej pomocy państwa z rynkiem wewnętrznym na podstawie kryteriów obowiązujących w momencie jej przyznania. W momencie wszczęcia postępowania Komisja nie dysponowała wystarczającymi informacjami, które pozwoliłyby na upewnienie się, że pomoc przyznana na rzecz rolników jest zgodna z odpowiednimi przepisami UE, czyli wytycznymi dotyczącymi pomocy państwa w rolnictwie oraz wytycznymi dla celów analizy pomocy państwa dla rybołówstwa i akwakultury. W związku z powyższym Komisja zwróciła się do władz niemieckich z prośbą o przekazanie niezbędnych informacji.
- (27) Pismem z dnia 12 grudnia 2008 r. Komisja zwróciła się do władz niemieckich z prośbą o potwierdzenie, czy pomoc podlegająca badaniu była udzielana również po dniu 1 stycznia 2008 r. W przypadku, gdyby powyższe miało miejsce, Komisja poprosiła o przekazanie niezbędnej dokumentacji w celu zbadania zgodności przedmiotowej pomocy z wytycznymi Wspólnoty w sprawie pomocy państwa w sektorze rolnym

⁽¹⁾ Dz.U. L 83 z 27.3.1999, s. 1.

⁽²⁾ Dz.U. C 119 z 22.5.2002, s. 22.

i leśnym na lata 2007–2013 ⁽¹⁾ (zwanymi dalej: „wytycznymi”), które z dniem 1 stycznia 2007 r. zastąpiły wytyczne Wspólnoty w sprawie pomocy państwa w sektorze rolnym z dnia 1 lutego 2000 r. ⁽²⁾ (zwane dalej „wytycznymi Wspólnoty”), a także z wytycznymi do celów analizy pomocy państwa dla rybołówstwa i akwakultury ⁽³⁾ (zwanymi dalej: „wytycznymi z 2008 r.”). Pismem z dnia 9 lutego 2009 r. władze niemieckie poinformowały, że pomoc w sektorze rolnictwa była udzielana również po 2008 r. i przekazały wymagane informacje.

III. UWAGI WŁADZ NIEMIECKICH

- (28) Władze niemieckie stwierdziły, że środki przyznane przez kraj związkowy Bawaria oraz BTSK w związku z realizacją środków ogólnych stanowią rekompensatę z tytułu usług świadczonych w interesie ogólnym. Władze niemieckie powołały się przy tym na orzecznictwo, zgodnie z którym rekompensaty od państwa przyznane z tytułu usług świadczonych w interesie ogólnym nie stanowią w pewnych okolicznościach pomocy państwa. Zdaniem władz niemieckich przedmiotowe środki nie stanowią zatem pomocy państwa w rozumieniu art. 107 ust. 1 TFUE.
- (29) Władze niemieckie twierdzą, że środki ogólne mają na celu zapewnienie zdrowia i dobrostanu zwierząt, a także ochronę konsumentów i zwierząt. W związku z powyższym zdaniem władz niemieckich środki ogólne są realizowane przede wszystkim w interesie ogółu.
- (30) Władze niemieckie twierdzą ponadto, że w ramach realizacji działań ogólnych uzyskano szczegółową wiedzę, która została następnie zaprezentowana w licznych publikacjach specjalistycznych i naukowych w kraju i za granicą. W związku z powyższym znaczna część wyników uzyskanych w ramach realizacji działań ogólnych została udostępniona specjalistom z UE.
- (31) Władze niemieckie twierdzą, iż w ramach programu realizacji działań ogólnych nie są świadczone żadne usługi lecznicze, czyli świadczenia oferowane zwykle przez miejscowych lekarzy weterynarii (np. leczenie produktami leczniczymi lub szczepienia ochronne). Zdaniem władz niemieckich, poza przedmiotowym programem objętym wsparciem, TGD prowadzi również różnego rodzaju działalność gospodarczą nastawioną na zysk (usługi lecznicze). Działalność tego rodzaju obejmuje jednak mniej niż 5 % wszystkich usług weterynaryjnych świadczonych przez TGD. Na działalność gospodarczą nastawioną na zysk przypada rocznie 2,6–2,85 % łącznych obrotów TGD.
- (32) Przejrzyste i przekonujące oddzielenie „środków ogólnych” od „działalności gospodarczej nastawionej na zysk” może zapobiec subsydiowaniu skrośnemu. Zdaniem władz niemieckich zostało to zapewnione poprzez wdrożenie niezwykle kosztownego i szczegółowego modelu księgowego, a także szerokiego zakresu kontroli.

IV. UWAGI ZAINTERESOWANYCH STRON

- (33) Zainteresowane strony przypomniały swoje twierdzenie, że TGD za pośrednictwem zatrudnionych lekarzy weterynarii nie tylko realizuje działania profilaktyczne, ale również świadczy usługi lecznicze.
- (34) Zainteresowane strony nie twierdzą, że wsparcie finansowe zostało przyznane bezpośrednio w odniesieniu do tego rodzaju usług leczniczych, podkreślają jednak, iż TGD może zaoferować podobne usługi na znacznie korzystniejszych warunkach niż wolno praktykujący lekarze weterynarii.
- (35) Zainteresowane strony nie powtórzyły natomiast twierdzenia, że pomoc przyznana na rzecz rolników jest sprzeczna z wytycznymi dotyczącymi pomocy państwa w rolnictwie lub obowiązującymi przepisami prawa. Nie zakwestionowano również faktu udostępnienia TGD środków finansowych.

V. OCENA ŚRODKA POMOCY

Istnienie pomocy państwa na rzecz rolników

- (36) Zgodnie z art. 107 ust. 1 TFUE wszelka pomoc przyznawana przez państwo członkowskie lub przy użyciu zasobów państwowych w jakiegokolwiek formie, która zakłóca lub grozi zakłóceniem konkurencji poprzez sprzyjanie niektórym przedsiębiorstwom lub produkcji niektórych towarów, jest niezgodna z rynkiem wewnętrznym w zakresie, w jakim wpływa na wymianę handlową między państwami członkowskimi.
- (37) Trybunał orzekł, że w kwestii, czy środek państwowy stanowi pomoc w rozumieniu art. 107 TFUE, należy ustalić, czy pomoc na rzecz przedsiębiorstwa przynosi korzyści gospodarcze, których dane przedsiębiorstwo nie uzyskałoby w normalnych warunkach rynkowych ⁽⁴⁾, lub czy przedsiębiorstwo zwolnione jest dzięki temu z kosztów, które normalnie musiałoby pokryć z własnych środków ⁽⁵⁾.
- (38) Na pierwszy rzut oka wydaje się, że warunki powyższe zostały spełnione.
- (39) Środek jest finansowany z zasobów państwowych. Beneficjentem pomocy są określone przedsiębiorstwa, czyli bawarscy rolnicy, którzy nieodpłatnie korzystają z dotowanych usług. Ponieważ przedsiębiorstwa te prowadzą działalność na rynku, na którym presja konkurencji międzynarodowej jest bardzo wysoka, przedmiotowy środek zakłóca lub grozi zakłóceniem konkurencji ⁽⁶⁾; ponadto środek ten wpływa na wymianę handlową między państwami członkowskimi ⁽⁷⁾.

⁽¹⁾ Dz.U. C 319 z 27.12.2006, s. 1.

⁽²⁾ Dz.U. C 28 z 1.2.2000, s. 2.

⁽³⁾ Dz.U. C 84 z 3.4.2008, s. 10.

⁽⁴⁾ Wyrok z dnia 11 lipca 1996 r. *SFEI*, C-39/94, Rec. 1996, s. I-3547, pkt 60.

⁽⁵⁾ Wyrok z dnia 14 lutego 1990 r., *Francja/Komisja*, C-301/87, Rec. 1990, s. I-307, pkt 41.

⁽⁶⁾ Zgodnie z orzecznictwem Trybunału wzmocnienie pozycji przedsiębiorstwa w stosunku do konkurentów wskutek udzielenia pomocy finansowej przez państwo członkowskie wskazuje, ogólnie rzecz biorąc, na zakłócenie konkurencji (wyrok z dnia 17 września 1980 r., *Philip Morris/Komisja*, C-730/79, Rec. 1980, s. 2671, pkt 11 i 12).

⁽⁷⁾ W roku 2007 wartość wewnątrzspółnotowego obrotu Niemiec produktami rolnymi wyniosła 45 327 mln EUR (przywóz) oraz 37 514 mln EUR (wywóz) (źródło: Eurostat).

- (40) W związku z powyższym przedmiotowy środek stanowi pomoc państwa zgodnie z art. 107 ust. 1 TFUE. Należy zatem zbadać, czy w odstępstwie od art. 107 ust. 1 TFUE istnieje możliwość zastosowania wyjątku od ogólnej zasady niezgodności pomocy państwa z rynkiem wewnętrznym.

Zgodność pomocy z prawem

- (41) „Środki ogólne” realizowane na rzecz rolników (od 1990 r.) oraz rekompensaty wypłacone na rzecz TDG w związku z realizacją „środków ogólnych” w latach 1990–2004 nie zostały zgłoszone Komisji. Środki te są niezgodne z prawem, ponieważ ich przyznanie jest sprzeczne z art. 108 ust. 3 TFUE.

Zgodność pomocy udzielonej rolnikom w sektorze rolnym i sektorze rybołówstwa z rynkiem wewnętrznym

Pomoc na rzecz zwalczania chorób zwierząt

- (42) Zakaz przyznania pomocy państwa zgodnie z art. 107 ust. 1 TFUE podlega jednak pewnym odstępstwom. Komisja zbadała, czy istnieje możliwość zastosowania jednego z odstępstw lub wyłączeń od zakazu przyznawania pomocy państwowej zgodnie z art. 107 ust. 1 TFUE.
- (43) Odstępstwa określone w art. 107 ust. 2 TFUE w odniesieniu do pomocy o charakterze socjalnym przyznawanej indywidualnym konsumentom, pomocy mającej na celu naprawienie szkód spowodowanych klęskami żywiołowymi lub innymi zdarzeniami nadzwyczajnymi oraz pomocy przyznawanej gospodarce niektórych regionów Republiki Federalnej Niemiec, nie są w omawianym przypadku brane pod uwagę.
- (44) Komisja jest zdania, że w przypadku niniejszego programu pomocy nie można zastosować wyłączenia przewidzianego w art. 107 ust. 3 lit. a) TFUE w odniesieniu do rozwoju niektórych regionów, ponieważ środek ten nie stanowi pomocy przeznaczonej na sprzyjanie rozwojowi gospodarstwu regionów, w których poziom życia jest nienormalnie niski, czy regionów, w których istnieje poważne bezrobocie.
- (45) W kwestii wyłączenia określonego w art. 107 ust. 3 lit. b) TFUE należy zwrócić uwagę na fakt, że w przypadku przedmiotowej pomocy nie chodzi ani o ważny projekt stanowiący przedmiot wspólnego europejskiego zainteresowania, ani o zaradzenie poważnym zaburzeniom w gospodarce Republiki Federalnej Niemiec. Ponadto przedmiotem pomocy nie jest także wspieranie kultury i zachowanie dziedzictwa kulturowego zgodnie z art. 107 ust. 3 lit. d) TFUE.
- (46) Ponadto ani władze niemieckie, ani żadna z zainteresowanych stron nie powołały się w trakcie

formalnego postępowania wyjaśniającego na wymienione odstępstwa lub wyłączenia.

- (47) Jedyne wyłączenie, które mogłoby być wzięte pod uwagę, to wyłączenie określone w art. 107 ust. 3 lit. c) TFUE, zgodnie z którym pomoc można uznać za zgodną z rynkiem wewnętrznym, jeżeli jest ona przeznaczona na ułatwianie rozwoju niektórych działań gospodarczych lub niektórych regionów gospodarczych, o ile nie zmienia warunków wymiany handlowej w zakresie sprzecznym ze wspólnym interesem.
- (48) Ponieważ w przedmiotowym przypadku chodzi o pomoc udzieloną na rzecz rolników, to zastosowanie mają wytyczne Wspólnoty w sprawie pomocy państwa w sektorze rolnym i leśnym oraz wytyczne dla celów analizy pomocy państwa dla rybołówstwa i akwakultury. Jak wyjaśniono w motywie 26, z uwagi na fakt, że przedmiotowe środki stanowią niezgodą z prawem pomoc państwa, Komisja bada ich zgodność z rynkiem wewnętrznym w oparciu o kryteria, które zostały ustalone w treści przepisów obowiązujących w momencie przyznania pomocy.

Pomoc przyznana w sektorze rolnictwa do 2007 r.

- (49) Zgodnie z zawiadomieniem Komisji w sprawie ustalania zasad stosowanych do oceny pomocy państwa niezgodnej z prawem w odniesieniu do przedmiotowej pomocy stosuje się wytyczne Wspólnoty, natomiast oceny pomocy wdrożonej przed wejściem w życie wytycznych Wspólnoty (czyli przed dniem 1 stycznia 2000 r.) dokonuje się na podstawie dokumentu roboczego Komisji z dnia 10 listopada 1986 r.⁽¹⁾.
- (50) Punkt 11.4.1 wytycznych Wspólnoty stanowi, iż: „Za klęskę żywiołową lub zdarzenie nadzwyczajne w rozumieniu Traktatu WE nie można uznać przypadku, gdy rolnik traci żywy inwentarz wskutek choroby zwierząt, lub gdy jego uprawy atakuje choroba roślin”.
- (51) W takich sytuacjach Komisja może zezwolić na odszkodowanie za poniesione straty oraz pomoc na uniknięcie przyszłych strat wyłącznie na podstawie art. 107 ust. 3 lit. c) TFUE, który stanowi, że pomoc przeznaczoną na ułatwianie rozwoju niektórych działań gospodarczych można uznać za zgodną z rynkiem wewnętrznym, o ile nie zmienia warunków wymiany handlowej w zakresie sprzecznym ze wspólnym interesem.
- (52) W przypadku przedmiotowej pomocy udzielonej na rzecz rolników stosuje się pkt 11 wytycznych Wspólnoty, ponieważ środki te służą zapobieganiu chorobom zwierząt i ich zwalczaniu. Komisja dokonuje oceny pomocy na rzecz zapobiegania chorobom zwierząt i ich zwalczania na podstawie punktu 11.4 wytycznych Wspólnoty. Pomoc tego rodzaju jest uznawana za zgodną z art. 107 oraz 108 TFUE, jeżeli spełnione są następujące warunki.

⁽¹⁾ Dokument roboczy Komisji nr VI/5934/86 z dnia 10 listopada 1986 r.

- (53) Środek musi być realizowany w ramach odpowiedniego programu na poziomie wspólnotowym, krajowym albo regionalnym, ukierunkowanego na zapobieganie, kontrolę bądź zwalczanie danej choroby (pkt 11.4.2 wytycznych Wspólnoty). Zgodnie z pkt 11.4.2 wytycznych Wspólnoty należy utworzyć system ostrzegania, połączonego w stosownych przypadkach z pomocą, w celu zachęcenia indywidualnych osób do dobrowolnego udziału w działaniach zapobiegawczych. Skutkiem tego środkami pomocy można objąć wyłącznie choroby, których zwalczanie pozostaje w sferze zainteresowania władz publicznych, a nie działania, za które ponoszą zasadniczo odpowiedzialność sami rolnicy.
- (54) Środki pomocy powinny być ukierunkowane na zapobieganie, rekompensatę lub efekt łączony (pkt 11.4.3 wytycznych Wspólnoty).
- (55) Pomoc powinna być zgodna ze szczegółowymi przepisami weterynaryjnymi i fitosanitarnymi Unii (pkt 11.4.4 wytycznych Wspólnoty).
- (56) Maksymalna intensywność pomocy może wynieść do 100 % kosztów (pkt 11.4.4 wytycznych Wspólnoty). Pomoc nie może zostać przyznana w przypadku, gdy prawo UE przewiduje, że koszty realizacji środków ponoszą sami rolnicy.
- (57) Powyższe warunki zostały spełnione w następujący sposób.
- (58) Przedmiotowy środek jest realizowany w ramach programu wdrażanego na poziomie regionalnym (Bawaria). Celem środka jest zapobieganie i zwalczanie chorób zwierząt. Powyższe wynika z celu wyraźnie określonego w LwFöG („zagwarantowanie i poprawa stanu higieny produktów żywnościowych pochodzących od zwierząt”), a także z wdrożonych „środków ogólnych”. Środki objęte badaniem mają na celu zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt, w tym chorób wieloczynnikowych oraz chorób odzwierzęcych. Ponadto celem przedmiotowego środka jest optymalne wykorzystanie oraz zmniejszenie ilości używanych produktów leczniczych. Do ważniejszych chorób poszczególnych grup zwierząt zalicza się: w przypadku bydła i owiec: choroby odzwierzęce, gorączkę Q, paratuberkulozę, pasażowe encefalopatie gąbczaste oraz zapalenie sutka; w przypadku świń i drobiu: choroby odzwierzęce, salmonellę, pałeczki okrężnicy (*Escherichia coli*) oraz zapalenie jelit. Ponadto opracowywane i testowane są metody i procedury mające na celu rozpoznanie i diagnozowanie infekcji wirusowych.
- (59) Środki ogólne przyczyniają się do realizacji celów UE w zakresie zagwarantowania wysokiego poziomu dobrostanu zwierząt. Ponadto zdaniem Komisji nie istnieją jakiegokolwiek przesłanki, które wskazywałyby, że środki ogólne mogą być sprzeczne z odpowiednimi przepisami weterynaryjnymi UE.
- (60) Program przewiduje, że maksymalna intensywność pomocy wynosi 100 %. Program nie przewiduje natomiast
- miast udzielenia pomocy w przypadkach, w których zgodnie z prawem UE rolnicy są zobowiązani do samodzielnego poniesienia kosztów.
- (61) 50 % kosztów związanych z realizacją środków ogólnych w sektorze rolnym i w sektorze rybołówstwa ponosi kraj związkowy Bawaria. W uwagach przekazanych Komisji po wszczęciu postępowania władze niemieckie poinformowały, że kolejna część kosztów zostanie pokryta ze środków BTSK. BTSK jest instytucją państwową finansowaną z opłat parafiskalnych. Wspólne finansowanie pomocy ze środków kraju związkowego Bawaria oraz BTSK ogranicza się do wartości 100 %, w praktyce natomiast jest nawet niższe. W przeszłości Komisja wielokrotnie przychylnie odnosiła się do finansowania BTSK za pomocą opłat parafiskalnych⁽¹⁾. W związku z powyższym Komisja nie widzi powodu do wszczęcia szczegółowego dochodzenia dotyczącego powyższych opłat. Ani autor skargi, ani też inne zainteresowane strony nie zakwestionowały modelu finansowania BTSK (czyli tej części finansowania pomocy).
- (62) Wytyczne Wspólnoty opierają się na takich samych zasadach, jak dokument roboczy Komisji z dnia 10 listopada 1986 r. W związku z tym jednakowa ocena odnosi się również do pomocy udzielonej rolnikom w latach 1990–1999. Pomoc ta jest zatem również zgodna z powyższymi zasadami. W związku z powyższym pomoc państwa może zostać uznana za zgodną z rynkiem wewnętrznym.
- Pomoc przyznana w sektorze rolnictwa po 2007 r.*
- (63) W odniesieniu do sytuacji po 2007 r. pkt 133 wytycznych przewiduje, że Komisja uzna pomoc państwa na zwalczanie chorób zwierząt i roślin za zgodną z art. 107 ust. 3 lit. c) TFUE, jeżeli spełnia ona wszystkie warunki ustanowione w art. 10 rozporządzenia Komisji (WE) nr 1857/2006 z dnia 15 grudnia 2006 r. w sprawie stosowania art. 87 i 88 Traktatu w odniesieniu do pomocy państwa dla małych i średnich przedsiębiorstw prowadzących działalność związaną z wytwarzaniem produktów rolnych oraz zmieniającego rozporządzenie (WE) nr 70/2001⁽²⁾. W związku z powyższym należy w tym kontekście uwzględnić jedynie środki w zakresie zapobiegania chorobom, ponieważ pomoc nie jest przyznawana w odniesieniu do środków leczniczych, ani też rekompensat z tytułu poniesionych strat.
- (64) Jeżeli natomiast pomoc na rzecz rolników zawiera koszty doradztwa, to może mieć miejsce wsparcie techniczne w rozumieniu pkt 103 wytycznych. W związku z tym Komisja uzna pomoc państwa przyznaną w ramach wsparcia technicznego za zgodną z art. 107 ust. 3 lit. c) TFUE, jeżeli spełnia ona wszystkie warunki ustanowione w rozporządzeniu (WE) nr 1857/2006.
- (65) Zgodnie z art. 10 rozporządzenia (WE) nr 1857/2006 pomoc może zostać udzielona w następujących przypadkach:

⁽¹⁾ Zob. sprawy dotyczące pomocy państwa NN 23/97, N 426/03 oraz N 81/04 (jeszcze obowiązujące).

⁽²⁾ Dz.U. L 358 z 16.12.2006, s. 3.

- (66) Pomoc na rzecz zrekompensowania rolnikom kosztów kontroli zdrowia, badań i innych środków diagnostycznych, zakupu i zarządzania szczepionkami, produktami leczniczymi oraz środkami ochrony roślin, uboju i kosztów niszczenia zwierząt oraz upraw w ramach zapobiegania i zwalczania chorób zwierząt i roślin oraz epidemii szkodników jest zgodna z rynkiem wewnętrznym. Pomoc przyznaje się za pośrednictwem usług dotowanych do wartości 100 % i nie może ona obejmować bezpośrednich wypłat pieniężnych dla producentów (art. 10 ust. 1 rozporządzenia (WE) nr 1857/2006).
- (67) Koszty lub straty kwalifikowane do otrzymania pomocy muszą zostać obniżone o każdą kwotę otrzymaną w ramach systemu ubezpieczeń oraz koszty nieponiesione z powodu wystąpienia choroby (art. 10 ust. 3 rozporządzenia (WE) nr 1857/2006).
- (68) Należy dokonać wypłat odnośnie do chorób zwierząt lub roślin czy epidemii szkodników, w odniesieniu do których istnieją przepisy unijne lub krajowe, czy to ustawowe, czy administracyjne. Zatem dokonywanie wypłaty musi wchodzić w zakres publicznego programu na poziomie unijnym, krajowym lub regionalnym odnośnie do zapobiegania, kontroli czy zwalczania danej choroby lub epidemii szkodników. Choroby czy epidemia szkodników muszą być w jasny sposób określone w programie, który musi zawierać również opis danych środków (art. 10 ust. 4 rozporządzenia (WE) nr 1857/2006).
- (69) Pomoc nie może dotyczyć choroby, odnośnie do której prawodawstwo UE przewiduje określone opłaty w odniesieniu do środków kontroli ani też nie może dotyczyć środków, odnośnie do których prawodawstwo UE przewiduje, że koszt takich środków ponosi gospodarstwo rolne, chyba że koszt takich środków pomocy całkowicie równoważą obowiązkowe opłaty dla producentów (art. 10 ust. 5 i 6 rozporządzenia (WE) nr 1857/2006).
- (70) Jeśli chodzi o choroby zwierząt, pomoc musi być przyznawana odnośnie do chorób wymienionych w wykazie chorób zwierząt sporządzonym przez Światową Organizację Zdrowia Zwierząt lub w załączniku do decyzji Rady 90/424/EWG z dnia 26 czerwca 1990 r. w sprawie wydatków w dziedzinie weterynarii⁽¹⁾ (art. 10 ust. 7 rozporządzenia (WE) nr 1857/2006).
- (71) Programy pomocy należy wprowadzić w ciągu trzech lat od dokonania wydatku lub poniesienia straty. Pomoc należy wypłacić w ciągu czterech lat od zdarzenia (art. 10 ust. 8 rozporządzenia (WE) nr 1857/2006).
- (72) Powyższe warunki zostały spełnione w następujący sposób:
- (73) Jak wspomniano w motywie 14, pomoc obejmuje różnego rodzaju środki (prowadzenie stałej kontroli, pobieranie próbek oraz przeprowadzanie badań, m.in. laboratoryjnych i seryjnych, udzielanie porad weterynaryjnych, opracowywanie planów w zakresie profilaktyki lub zwalczania chorób, oraz opracowywanie programów szczepień), których bezpośrednim celem jest profilaktyka chorób zwierząt. Pismem z dnia 9 lutego 2009 r. władze niemieckie potwierdziły, że pomoc jest przyznawana w formie rzeczowej za pośrednictwem usług dotowanych. W związku z powyższym pomoc na tego rodzaju koszty jest dopuszczalna zgodnie z art. 10 ust. 1 rozporządzenia (WE) nr 1857/2006.
- (74) Władze niemieckie pismem z dnia 9 lutego 2009 r. potwierdziły, że choroby, których dotyczą projekty związane z chorobami zwierząt, zostały wymienione w wykazie chorób zwierząt sporządzonym przez Światową Organizację Zdrowia Zwierząt lub w załączniku do decyzji 90/424/EWG.
- (75) Artykuł 10 ust. 3 rozporządzenia (WE) nr 1857/2006 nie ma zastosowania do niniejszej sprawy, ponieważ pomoc jest przyznawana jedynie w odniesieniu do środków o charakterze profilaktycznym.
- (76) Jeżeli chodzi o środki przyznawane w odniesieniu do określonych chorób, to pomoc ta stanowi część programu regionalnego, w ramach którego poszczególne choroby oraz odpowiednie środki zostały w sposób jasny określone. W związku z powyższym wymogi określone w art. 10 ust. 4 rozporządzenia (WE) nr 1857/2006 zostały spełnione.
- (77) Koszty, które zgodnie z prawem UE ponoszą sami rolnicy, nie są dotowane. W związku z tym spełnione zostały wymogi określone w art. 10 ust. 5 i 6 rozporządzenia (WE) nr 1857/2006.
- (78) Koszty poniesione przed świadczeniem usługi nie kwalifikują się do otrzymania pomocy. W związku z powyższym spełnione zostały wymogi określone w art. 10 ust. 8 rozporządzenia (WE) nr 1857/2006.
- (79) Władze niemieckie nie wykluczyły możliwości, iż środki wymienione w motywie 14 mogą mieć również związek z innymi aspektami odnoszącymi się do dobrostanu zwierząt, nie tylko z chorobami lub epidemiami szkodników, które zostały w sposób jasny określone (np. z higieną produkcji). W związku z powyższym środki te mogą stanowić usługi doradcze, w ramach których określone zalecenia i plany są dostosowywane do sytuacji określonych rolników lub grup rolników.
- (80) Zgodnie z art. 15 ust. 2 lit. c) rozporządzenia (WE) nr 1857/2006 pomoc może zostać przyznana na pokrycie opłat za usługi doradcze świadczone przez strony trzecie – które nie stanowią działalności ciągłej lub okresowej i nie mają związku ze zwykłymi wydatkami operacyjnymi przedsiębiorstwa, takimi jak: rutynowe usługi doradztwa podatkowego, regularne usługi prawne czy

⁽¹⁾ Dz.U. L 224 z 18.8.1990, s. 19.

reklama. Artykuł 15 ust. 3 rozporządzenia (WE) nr 1857/2006 przewiduje, że pomoc może obejmować 100 % kosztów i należy ją przyznać za pośrednictwem usług dotowanych.

- (81) Powyższe warunki zostały spełnione w następujący sposób:
- (82) Z dokumentacji przedstawionej przez władze niemieckie (zob. motyw 14) wynika, że dotowane usługi doradcze w formie projektów związanych ze specjalnymi, indywidualnymi interesami w zakresie dobrostanu zwierząt są świadczone w interesie ogółu. Pomimo że w odniesieniu do określonych środków może istnieć konieczność prowadzenia stałego nadzoru lub regularnych testów, wydaje się, że środki te można przyporządkować do określonych projektów, w związku z czym nie mają one charakteru zwykłej, bieżącej kontroli weterynaryjnej, ani też kontroli jakości, sprawowanej w odniesieniu do zwierząt gospodarskich. Również koszty realizacji tego rodzaju środków nie mogą zostać uznane za zwykłe wydatki operacyjne przedsiębiorstwa w rozumieniu art. 15 ust. 2 lit. c) rozporządzenia Komisji (WE) nr 1857/2006, ponieważ koszty rutynowych wizyt lekarzy weterynarii w celach profilaktycznych i leczniczych nie kwalifikują się do uzyskania pomocy. Łączna wysokość pomocy udzielonej w formie rzeczowej za pośrednictwem usług dotowanych może wynosić maksymalnie 100 % kosztów kwalifikujących się do otrzymania pomocy. W związku z powyższym pomoc państwa może zostać uznana za zgodną z rynkiem wewnętrznym.

Pomoc udzielona w sektorze rybołówstwa

- (83) Przedmiotowe środki zostały wdrożone również w sektorze rybołówstwa. W treści wytycznych dla celów analizy pomocy państwa dla rybołówstwa i akwakultury z lat 1988, 1992, 1994, 1997 oraz 2001, które stanowią odpowiednik wytycznych Wspólnoty, ustanowiono następujące kryteria zgodności pomocy państwa z rynkiem wewnętrznym w odniesieniu do spraw weterynaryjnych i sanitarnych⁽¹⁾. Władze zobowiązane są podjąć określone środki przeciwko chorobie zwierząt, aby zapewnić, że działania są realizowane nie tylko w określonym, ale i we wspólnym interesie. Cele środków pomocy muszą służyć zapobieganiu, rekompensacie lub osiągnięciu efektu łązonego. Kraj związkowy Bawaria powierzył TGD wdrażanie przedmiotowych środków. Jak już wspomniano w innym kontekście w motywie 16, TGD realizuje powyższe środki w sposób niezależny. Celem realizowanych środków jest profilaktyka. W związku z powyższym pomoc państwa może zostać uznana za zgodną z rynkiem wewnętrznym.
- (84) Pomoc państwa udzielona w okresie pomiędzy dniem 1 listopada 2004 r. a dniem 31 marca 2008 r. jest

analizowana dla każdego przypadku osobno zgodnie z pkt 3.10 wytycznych dla celów analizy pomocy państwa dla rybołówstwa i akwakultury⁽²⁾ (zwanych dalej „wytycznymi z 2004 r.”), zawierających odniesienie do art. 4 rozporządzenia Komisji (WE) nr 1595/2004⁽³⁾, które to z kolei rozporządzenie zawiera odniesienie do art. 15 ust. 3 rozporządzenia Rady (WE) nr 2792/1999 z dnia 17 grudnia 1999 roku ustanawiającego szczegółowe zasady i uzgodnienia dotyczące pomocy strukturalnej Wspólnoty w sektorze rybołówstwa⁽⁴⁾. Zgodnie z pkt 3.1 ust. 2 wytycznych z 2004 r. przedmiotowa pomoc państwa jest zgodna z rynkiem wewnętrznym, a także z celami polityki konkurencji oraz celami wspólnej polityki rybołówstwa w rozumieniu w rozporządzenia Rady (WE) nr 2371/2002⁽⁵⁾ oraz rozporządzenia Rady (WE) nr 2792/1999. Zgodnie z art. 15 ust. 2 rozporządzenia (WE) nr 2792/1999 wspierane mogą być działania dotyczące wspólnego interesu, o szerszym zasięgu niż działania podejmowane zazwyczaj przez podmioty prywatne. Przykłady tego rodzaju działań przytoczono w art. 15 ust. 3 lit. e) i l). Komisja stwierdza, po pierwsze, że cel „ogólnych środków” jest zgodny z celami przykładów przytoczonych w treści wytycznych. Po drugie, Komisja stwierdza, iż TGD realizuje przedmiotowe środki z własnej inicjatywy, a nie na prośbę rolników. Ponadto – zob. pkt 3.4 wytycznych z 2004 r. – rolnicy w warunkach rynkowych niekoniecznie zaangażowaliby się w realizację tego rodzaju środków. Wreszcie, środki te prowadzą również do trwałej poprawy w sektorze w rozumieniu pkt 3.5 wytycznych z 2004 r.

- (85) Pismem z dnia 9 lutego 2009 r. władze niemieckie potwierdziły, że pomoc jest w dalszym ciągu udzielana w sektorze rolnym i przytoczyły przykłady typowych projektów w tym zakresie. Przykłady te nie dotyczą projektów realizowanych w sektorze rybołówstwa. Ponieważ nie można wykluczyć sytuacji, iż pomoc na rzecz sektora rybołówstwa jest udzielana po dniu 1 kwietnia 2008 r., należy zbadać, czy tego rodzaju pomoc jest zgodna z obowiązującymi po tej dacie przepisami w sektorze rolnym i w sektorze rybołówstwa. Jeżeli chodzi o pomoc objętą zakresem stosowania innych przepisów, to pkt 4.2 wytycznych z 2008 r. zawiera odniesienie do warunków określonych w tych przepisach, czyli w tym przypadku do warunków ustanowionych w rozporządzeniu Komisji (WE) nr 736/2008 z dnia 22 lipca 2008 r. w sprawie stosowania art. 87 i 88 Traktatu w odniesieniu do pomocy państwa dla małych i średnich przedsiębiorstw zajmujących się produkcją, przetwórstwem i wprowadzaniem do obrotu produktów rybołówstwa⁽⁶⁾. Przepisem właściwym w odniesieniu do pomocy przeznaczonej na środki na rzecz zdrowia zwierząt jest art. 14 rozporządzenia (WE) nr 736/2008. Zgodnie z powyższym przepisem pomoc przeznaczona na środki na rzecz zdrowia zwierząt jest zgodna z rynkiem wewnętrznym w przypadku, gdy spełnia warunki określone w art. 28 i 32 rozporządzenia

⁽¹⁾ Zob. lit. e) wytycznych dla celów analizy pomocy państwa dla rybołówstwa i akwakultury z 1988 r. (Dz.U. C 313 z 8.12.1988, s. 21); pkt 2.5 wytycznych z 1992 r. (Dz.U. C 152 z 17.6.1992, s. 2); pkt 2.9 wytycznych z 1994 r. (Dz.U. C 260 z 17.9.1994, s. 3); pkt 2.9 wytycznych z 1997 r. (Dz.U. C 100 z 27.3.1997, s. 12); pkt 2.8 wytycznych z 2001 r. (Dz.U. C 19 z 20.1.2001, s. 7).

⁽²⁾ Dz.U. C 229 z 14.9.2004, s. 5.

⁽³⁾ Dz.U. L 291 z 14.9.2004, s. 3.

⁽⁴⁾ Dz.U. L 337 z 30.12.1999, s. 10.

⁽⁵⁾ Dz.U. L 358 z 31.12.2002, s. 59.

⁽⁶⁾ Dz.U. L 201 z 30.7.2008, s. 16.

Rady (WE) nr 1198/2006 ⁽¹⁾ oraz art. 12 rozporządzenia Komisji (WE) nr 498/2007 ⁽²⁾. W przypadku przedmiotowej pomocy warunki określone w przywołanych rozporządzeniach oraz ogólne zasady ustawione w pkt 3 wytycznych z 2008 r. nie uległy zmianie pod względem treści w stosunku do przepisów, które obowiązywały przed dniem 1 kwietnia 2008 r. W związku z powyższym ocena dokonana w odniesieniu do wcześniejszej pomocy może również zostać zastosowana do pomocy udzielonej po dniu 1 kwietnia 2008 r. Z uwagi na fakt, iż pomoc udzielona przed dniem 1 kwietnia 2008 r. jest zgodna z obowiązującymi przepisami, a pomoc oraz forma jej udzielenia nie uległy zmianie po dniu 1 kwietnia 2008 r., Komisja stwierdza, że pomoc spełnia warunki określone w przepisach obowiązujących w odniesieniu do sektora rybołówstwa i akwakultury.

- (86) Biorąc powyższe pod uwagę, należy stwierdzić, iż pomoc państwa przyznana na rzecz rolników w ramach środków objętych badaniem spełnia warunki określone w przepisach UE odnoszących się do sektora rolnego i sektora rybołówstwa. W związku z powyższym Komisja stwierdza, że ani autor skargi, ani też pozostałe zainteresowane strony nie udowodniły naruszenia odpowiednich przepisów UE. W związku z powyższym pomoc państwa może zostać uznana za zgodną z rynkiem wewnętrznym.

Istnienie pomocy państwa na rzecz TGD

- (87) Aby istniała pomoc państwa, beneficjent musi odnieść korzyść w wyniku wdrożenia danego środka.
- (88) Z orzecznictwa Trybunału wynika, że rekompensata z tytułu świadczenia usług publicznych nie stanowi pomocy państwa w rozumieniu art. 107 ust. 1 TFUE, jeżeli spełnione są określone warunki ⁽³⁾. Natomiast w przypadku gdy warunki te nie są zachowane, ale spełnione są ogólne warunki zastosowania art. 107 ust. 1 TFUE, rekompensata tego rodzaju stanowi pomoc państwa.
- (89) W wyroku w sprawie *Altmark* Trybunał określił następujące warunki, w jakich rekompensaty z tytułu świadczenia usług publicznych nie stanowią pomocy państwa (pkt 11):
- „a) Po pierwsze, przedsiębiorstwo będące beneficjentem musi wywiązywać się ze zobowiązań z tytułu świadczenia usług publicznych; zobowiązania te muszą być jasno zdefiniowane.
- b) Po drugie, wskaźniki, na podstawie których wyliczana jest rekompensata, muszą zostać ustanowione w obiektywny i przejrzysty sposób [...].
- c) Po trzecie, wysokość rekompensaty nie może przekraczać kwoty niezbędnej do pokrycia całości lub części

kosztów poniesionych w trakcie wywiązywania się ze zobowiązań z tytułu świadczenia usług publicznych, przy uwzględnieniu odpowiednich wpływów i rozsądnego zysku.

- d) Po czwarte, w przypadku gdy wyboru przedsiębiorstwa mającego wywiązywać się ze zobowiązań z tytułu świadczenia usług publicznych nie dokonuje się zgodnie z procedurą udzielania zamówień publicznych, która pozwoliłaby na wybór oferenta świadczącego te usługi za cenę najkorzystniejszą dla danej społeczności, poziom rekompensaty należy określić na podstawie analizy kosztów, jakie typowe, dobrze zarządzane przedsiębiorstwo dysponujące odpowiednimi środkami potrzebnymi do spełnienia koniecznych wymogów z tytułu świadczenia usług publicznych poniosłoby, wywiązując się z tych zobowiązań, przy uwzględnieniu odpowiednich wpływów i osiągniętego zysku z wywiązywania się z tych zobowiązań”.

- (90) Jeśli powyższe cztery warunki są spełnione, rekompensata z tytułu świadczenia usług publicznych nie stanowi pomocy państwa i art. 107 ust. 1 TFUE oraz art. 108 TFUE nie mają zastosowania. Jeśli jednak państwo członkowskie nie spełnia tych kryteriów i jeśli ogólne warunki zastosowania art. 107 ust. 1 TFUE zostają spełnione, to rekompensata z tytułu świadczenia usług publicznych stanowi pomoc państwa, podlegającą obowiązkowi zgłoszenia Komisji zgodnie z art. 108 ust. 3 TFUE.
- (91) W momencie wszczęcia postępowania istniały w szczególności wątpliwości, czy spełnione są warunki określone w lit. c) oraz d).
- (92) W odniesieniu do warunków określonych w lit. a) Komisja zwraca uwagę na fakt, że art. 14 ust. 1 LwFöG przewiduje zobowiązanie w interesie ogólnym, obejmujące jasny cel (zdrowe odżywianie), a także wskazuje możliwości (wysoka jakość produktów rolnych i leśnych) osiągnięcia tego celu za pomocą szeregu środków (motyw 14). Zgodnie ze swoim statutem TGD wspiera i zabezpiecza dobrostan zwierząt, działając w szczególności na rzecz produkcji bezpiecznych dla zdrowia środków spożywczych pochodzenia zwierzęcego, a także na rzecz ochrony zwierząt i konsumentów. Przy realizacji powyższych celów Stowarzyszenie korzysta z własnego personelu i sprzętu. Środki realizowane przez TGD zostały określone w porozumieniu nr R1-4010/1393 z 1974 r. oraz w porozumieniu ramowym nr T-7482-100 z dnia 13 lipca 1993 r., zawartym pomiędzy krajem związkowym Bawaria a TGD Bawaria. Szczegółowy zakres środków jest określany w corocznych porozumieniach oraz decyzjach administracyjnych.
- (93) W odniesieniu do warunku określonego w lit. b) należy stwierdzić, że wszystkie czynności zostały z góry zdefiniowane, a wysokość rekompensaty finansowej ustalono za pomocą systemu punktowego, na podstawie przewidywanego nakładu czasu i kosztów. W kolejnych latach jednakowa procedura będzie stosowana w odniesieniu do

⁽¹⁾ Dz.U. L 223 z 15.8.2006, s. 1.

⁽²⁾ Dz.U. L 120 z 10.5.2007, s. 1.

⁽³⁾ Wyrok z dnia 24 lipca 2003 r., *Altmark*, C-280/00, Rec. 2003, s. I-7747, oraz wyrok z dnia 27 listopada 2003 r., *Enirisorse*, sprawy połączone C-34/01 – C-38/01, Rec. 2003, s. I-14243.

nowych usług. W związku z powyższym należy stwierdzić, iż działania realizowane przez TGD zostały sprawdzone i zaakceptowane przez Bayerischer Oberster Rechnungshof (Bawarski Trybunał Obrachunkowy). Ponadto niezależne spółki biegłych rewidentów przeprowadziły audyt za okres, którego dotyczy niniejsza decyzja.

(94) W odniesieniu do warunku określonego w lit. c) władze niemieckie przedstawiły informacje, z których wynika, że wysokość rekompensaty nie przewyższyła kosztów poniesionych w trakcie wywiązywania się ze zobowiązań z tytułu świadczenia usług publicznych (zob. załącznik). Rzeczywiście dane liczbowe wskazują, że w latach 1990–2004 TGD nie odnotowało zysków. Koszty realizacji środków ogólnych są ustalane w oparciu o system punktowy, w ramach którego dla każdego punktu przypisana jest określona wartość wyrażona w euro. Ta metoda kalkulacji została opracowana z inicjatywy Bawarskiego Trybunału Obrachunkowego. Metoda ta jest porównywalna do procedury stosowanej w przypadku rozliczenia wartości świadczeń w leczeniu ludzi. Władze niemieckie poinformowały, że metoda kalkulacji stosowana od 2002 r. spełnia wymogi określone w dyrektywie Komisji 2005/52/WE ⁽¹⁾.

(95) Jeżeli chodzi o warunek określony w lit. d), to kraj związkowy Bawaria w ramach otwartej procedury udzielania zamówień publicznych powierzył TGD z dniem 1 stycznia 2005 r. realizację zobowiązania z tytułu świadczenia usług publicznych. Po rozmowach z Komisją kraj związkowy Bawaria wszczął w czerwcu 2004 r. procedurę przetargową w formie obowiązującego w całej UE przetargu na umowę o świadczeniu usług dotyczących „Projektowanych działań w zakresie dobrostanu zwierząt gospodarskich w Bawarii”. Koszty realizacji wszystkich działań w okresie pięciu lat oszacowano na kwotę 8 mln EUR rocznie. Ogłoszenie o procedurze przetargowej zostało opublikowane w suplemencie do *Dziennika Urzędowego Unii Europejskiej* (seria S) ⁽²⁾ oraz w *Dzienniku Ustaw i Rozporządzeń* dla Bawarii. W przetargu wzięło udział trzech potencjalnych wykonawców. Pięcioletnia umowa została zawarta z TGD, ponieważ Stowarzyszenie zaoferowało realizację wymaganych usług po najniższych kosztach. W roku 2009 zostanie wszczęta nowa procedura przetargowa.

(96) Jeżeli chodzi o drugą alternatywę warunku określonego w lit. d), władze niemieckie przyznały, że w odniesieniu do okresu do dnia 31 grudnia 2004 r. nie można wskazać typowego przedsiębiorstwa, z którym TGD byłoby całkowicie porównywalne.

(97) W związku z tym władze niemieckie nie zdołały dowieść, iż wysokość rekompensat wypłaconych na rzecz TGD

w latach 1990–2004 została określona na podstawie analizy kosztów, jakie typowe, dobrze zarządzane przedsiębiorstwo poniosłoby, wywiązując się z obowiązku świadczenia usług publicznych. W związku z powyższym można przyjąć, iż przedmiotowy środek w okresie do dnia 31 grudnia 2004 r. przyniósł TGD korzyść gospodarczą w rozumieniu art. 107 ust. 1 TFUE.

(98) W związku z powyższym rekompensaty przyznawane corocznie na rzecz TGD w latach 1990–2004 stanowią pomoc państwa w rozumieniu art. 107 ust. 1 TFUE. Rekompensata roczna wypłacana od dnia 1 stycznia 2005 r., która została przyznana na podstawie otwartej procedury przetargowej, jest natomiast zgodna ze wszystkimi warunkami określonymi w wyroku w sprawie Altmark i w związku z tym nie stanowi pomocy państwa na rzecz TGD. Z uwagi na powyższe Komisja przyjmuje do wiadomości, iż z dokumentów przekazanych przez władze niemieckie wynika, że środki przyznane na rzecz TGD w okresie od dnia 1 stycznia 2005 r. do końca 2008 r. nie były wystarczające do pokrycia całkowitych kosztów realizacji środków ogólnych.

(99) Pozostałe strony nie złożyły osobnej skargi, ani też nie przekazały uwag dotyczących kwestii spełnienia warunków określonych w wyroku w sprawie Altmark.

Zgodność pomocy z art. 106 ust. 2 TFUE

(100) Aby dokonać oceny zgodności z TFUE rekompensat z tytułu świadczenia usług publicznych, przyznanych na rzecz TGD, należy uwzględnić przepisy obowiązujące w momencie przyznania pomocy.

(101) Zgodnie z komunikatem Komisji na temat usług użyteczności publicznej w Europie ⁽³⁾ (zwanym dalej: „komunikatem”), który stosownie do pkt 26 lit. b) wspólnotowych ram dotyczących pomocy państwa w formie rekompensaty z tytułu świadczenia usług publicznych ⁽⁴⁾ stosuje się w odniesieniu do pomocy niezgłoszonej, kwestia rekompensat od państwa jest badana w kontekście następujących trzech zasad:

— neutralności względem publicznej bądź prywatnej własności przedsiębiorstw,

— swobody państw członkowskich w określaniu usług użyteczności publicznej,

— proporcjonalności wymagającej, by ograniczenia konkurencji i swobody rynku wewnętrznego nie wykraczały poza to, co jest konieczne dla zagwarantowania efektywnego wypełniania misji w interesie publicznym.

⁽¹⁾ Dz.U. L 234 z 10.9.2005, s. 9.

⁽²⁾ 2004/s. 112-09421.

⁽³⁾ Dz.U. C 17 z 19.1.2001, s. 4.

⁽⁴⁾ Dz.U. C 297 z 29.11.2005, s. 4.

- (102) Pierwsza zasada neutralności oznacza, że Komisja nie określa, czy usługi użyteczności publicznej mają być świadczone przez przedsiębiorstwa publiczne, czy też prywatne. W przedmiotowym przypadku nie ma wątpliwości, że zasada powyższa jest przestrzegana.
- (103) Swoboda definicji przysługująca państwom członkowskim oznacza, że państwa członkowskie mają przede wszystkim obowiązek zdefiniować, co uważają za usługę użyteczności publicznej w oparciu o szczególne cechy działalności. Definicja ta może podlegać kontroli jedynie pod względem oczywistych błędów lub nadużyć w stosowaniu. Odstępstwa, o których mowa w art. 106 ust. 2 TFUE, mogą jednak zostać zastosowane w poszczególnym przypadku, jeżeli misją usługi publicznej jest jasno zdefiniowana i w sposób wyraźny powierzona na mocy aktu władzy publicznej (w tym umowy). Obowiązek ten jest konieczny dla zapewnienia obywatelom pewności prawa i przejrzystości oraz jest niezbędny, by Komisja mogła dokonywać oceny proporcjonalności.
- (104) Środki ogólne przekazane TGD mogą zostać uznane za usługi świadczone w ogólnym interesie gospodarczym, i zgodnie z motywem 92 zostały one jasno zdefiniowane i przekazane TGD.
- (105) W świetle zasady proporcjonalności art. 106 ust. 2 TFUE należy interpretować w taki sposób, że środki wykorzystane w celu realizacji misji usługi publicznej nie powodują niepotrzebnego zakłócenia wymiany handlowej i nie wykraczają poza to, co jest konieczne dla zagwarantowania efektywnego wypełnienia tej misji. Zgodnie z pkt 26 komunikatu oraz orzecznictwem Trybunału odnoszącym się do powyższego punktu, wysokość rekompensaty nie może przekraczać dodatkowych kosztów netto poszczególnego zadania powierzonego przedsiębiorstwu. Wykonywanie usług użyteczności publicznej musi być zagwarantowane, a przedsiębiorcy, którym powierzono tę misję, muszą być w stanie ponieść dodatkowe koszty netto każdego przypisanego im zadania.
- (106) W przedmiotowym przypadku istnieje zatem konieczność ustalenia wysokości dodatkowych kosztów netto, które TGD musi ponieść z tytułu świadczenia usług publicznych (środki ogólne) na podstawie obu porozumień. Następnie wynik tego rodzaju kalkulacji należy porównać z wysokością pomocy państwa. W przypadku gdy wysokość rekompensat przyznanych na rzecz TGD jest wyższa od kosztów dodatkowych związanych z realizacją misji usługi publicznej, można uznać, że zasada proporcjonalności jest zachowana.
- (107) Jak wynika z załącznika do niniejszej decyzji, w okresie 1990–2004, istotnym w kontekście niniejszej decyzji, wysokość dodatkowych kosztów związanych z realizacją środków ogólnych przekraczała wartość pomocy przyznanej na rzecz TGD.
- (108) W związku z powyższym środki, które TGD uzyskała w związku z realizacją środków ogólnych, stanowiących przedmiot niniejszej decyzji, nie stanowią nadmiernej rekompensaty w stosunku do kosztów, które TGD musiało ponieść w związku z ich realizacją.
- (109) Biorąc powyższe pod uwagę, należy stwierdzić, iż rekompensaty przyznane na rzecz TGD w latach 1990–2004 w związku z realizacją usług publicznych stanowią pomoc państwa w rozumieniu art. 107 ust. 1. Pomoc ta jest zgodna z art. 106 ust. 2 TFUE.
- (110) W związku z powyższym Komisja stwierdza, iż nie jest zrozumiałe, w jaki sposób rekompensata od państwa, której wysokość nie przekracza łącznej wysokości kosztów związanych z realizacją misji usługi publicznej, mogła zostać wykorzystana na potrzeby subwencjonowania działalności gospodarczej TGD nastawionej na zysk, jak twierdzi autor skargi. Ponadto twierdzenie autora skargi, jakoby lekarze weterynarii zatrudnieni w TGD świadczyli niektóre usługi o charakterze kliniczno-diagnostycznym oraz leczniczym po kosztach o 90 % niższych niż rzeczywiste koszty realizacji tego rodzaju świadczeń, nie zostało dowiedzione ani przez autora skargi, ani też inne zainteresowane strony.
- (111) Z uwagi na powyższe twierdzenie władze niemieckie przeprowadziły osobne dochodzenie dotyczące TGD. W ramach dochodzenia nie stwierdzono jednak istnienia przesłanek, które potwierdziłyby twierdzenia autora skargi. W związku z powyższym władze niemieckie zwróciły się z prośbą o przekazanie wszelkich konkretnych informacji, które umożliwiłyby zbadanie tego indywidualnego przypadku.
- (112) Ponadto Komisja stwierdza, iż Bayerische Landestierärztekammer (Izba Lekarzy Weterynarii Kraju Związkowego Bawarii) oraz Bundesverband praktizierender Tierärzte – Landesverband Bayern (Federalny Związek Weterynarzy-Praktyków – Oddział w Bawarii) wspierają działalność TGD, w tym również działalność gospodarczą nastawioną na zysk.

VI. WNIOSKI

- (113) Komisja stwierdza, że władze niemieckie udzieliły przedmiotowej pomocy z naruszeniem art. 108 ust. 3 TFUE.
- (114) Jednakże w oparciu o dokonaną ocenę Komisja stwierdza również, że pomoc określona w motywach 13 i 14 przyznana na rzecz rolników w formie „środków ogólnych” (od 1990 r.) oraz określona w motywach 17 i 18 rekompensata od państwa, przyznana na rzecz TGD w związku z realizacją usług publicznych w latach 1990–2004, są zgodne z TFUE. W rzeczywistości, jak zostało wskazane, przedmiotowe środki częściowo nie stanowią pomocy państwa. Rekompensata roczna, o której mowa w motywach 17 i 18, przyznana na rzecz TGD po dniu 1 stycznia 2005 r. w związku ze świadczeniem usług publicznych, spełnia wszystkie warunki określone w wyroku w sprawie Altmark i dlatego też nie stanowi pomocy państwa,

PRZYJMUJE NINIEJSZĄ DECYZJĘ:

Artykuł 1

Pomoc, której władze niemieckie udzieliły na rzecz rolników i rybaków w formie środków ogólnych, jest zgodna z rynkiem wewnętrznym.

Pomoc, której władze niemieckie udzieliły Stowarzyszeniu na rzecz Zdrowia Zwierząt (Tiergesundheitsdienst) w latach 1990–2004 w formie rekompensaty z tytułu realizacji „środków ogólnych”, jest zgodna z rynkiem wewnętrznym.

Rekompensaty udzielone Stowarzyszeniu na rzecz Zdrowia Zwierząt od dnia 1 stycznia 2005 r. w związku z realizacją „środków ogólnych” nie stanowią pomocy państwa w rozumieniu art. 107 ust. 1 TFUE.

Artykuł 2

Niniejsza decyzja skierowana jest do Republiki Federalnej Niemiec.

Sporządzono w Brukseli dnia 15 grudnia 2009 r.

W imieniu Komisji
Mariann FISCHER BOEL
Członek Komisji

ZAŁĄCZNIK

Rok	Koszty finansowe związane z realizacją środków ogólnych	Środki z budżetu kraju związkowego Bawaria (LwFöG)	Środki z budżetu Bayerische Tierseuchenkasse	Środki z budżetu kraju związkowego Bawaria oraz Bayerische Tierseuchenkasse	Procentowy udział uzyskanych środków w łącznych kosztach finansowania środków ogólnych
1990	7 676,94	3 059,57	4 588,84	7 648,42	99,63
1991	6 992,48	3 127,06	3 711,98	6 839,04	97,81
1992	8 953,42	3 203,55	4 588,84	7 792,40	87,03
1993	9 063,52	3 361,03	4 679,34	8 040,37	88,71
1994	9 547,05	3 496,01	4 588,84	8 084,85	84,68
1995	8 392,14	3 554,50	4 588,84	8 143,35	97,04
1996	8 336,35	3 599,49	4 588,84	8 188,34	98,22
1997	8 620,18	3 361,23	4 486,59	7 847,82	91,04
1998	8 613,61	3 310,10	4 397,11	7 707,21	89,48
1999	8 280,91	3 419,52	4 397,11	7 816,63	94,39
2000	9 267,13	3 419,52	4 453,35	7 872,87	84,95
2001	8 471,71	3 419,52	4 448,24	7 867,76	92,87
2002	10 002,90	3 890,00	4 453,35	8 343,35	83,41
2003	9 953,20	3 722,00	4 614,73	8 336,73	83,78
2004	8 415,84	2 807,47	4 496,00	7 303,47	86,78
2005	9 439,37	3 200,00	4 021,00	7 221,00	76,50
2006	8 608,75	2 730,00	4 021,00	6 751,00	78,42
2007	9 084,88	3 130,00	4 021,00	7 151,00	78,71
2008	9 047,96	3 080,00	4 086,00	7 166,00	79,20